ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.5.2023
COM(2023) 235 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

για τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν στα κράτη μέλη (2021) για τη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, για την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

{SWD(2023) 131 final}

Περιεχόμενα

Συνοπτική παρουσίαση 4
Εισαγωγή 6

Μέρος 1
Επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από τις χώρες της ΕΕ το 2021 9

1.1
Γενική επισκόπηση 10

1.2
Ετήσιες εκθέσεις των χωρών της ΕΕ 17

1.3
Οργάνωση και εφαρμογή συστημάτων επίσημων ελέγχων 19

1.4
Μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΠΟΕΣΕ 21

1.4.1
Ενέργειες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων 22

1.4.2
Επιβολή από τις εθνικές αρχές 23

1.4.3
Ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων επίσημων ελέγχων 25

Μέρος 2
Δραστηριότητες ελέγχου της Επιτροπής στις χώρες της ΕΕ το 2021 27

2.1
Συστηματικές επιθεωρήσεις και έλεγχοι 28

2.2
Συστάσεις 31

2.3
Σημαντικότερα σημεία από τους ελέγχους που διενέργησε η Επιτροπή το 2021 32

2.4

Συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων των συστηματικών επιθεωρήσεων 36

2. 4.1
Συστηματικές επιθεωρήσεις γενικής παρακολούθησης 37

2.4.2
Επιβολή 38
Συμπεράσματα 39

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει την παρούσα έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 114 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 [(1)]. Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι η βελτίωση της διαθεσιμότητας στο κοινό πληροφοριών σχετικά με τους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται από τις χώρες της ΕΕ —καθώς και σχετικά με τους ελέγχους της Επιτροπής σε αυτές τις χώρες— στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής μεταχείρισης των ζώων, της βιολογικής γεωργίας και των συστημάτων ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της νομοθεσίας της ΕΕ.

Στόχος μας είναι να παρέχουμε επίκαιρες και ακριβείς πληροφορίες. Εάν μας επισημανθούν σφάλματα, θα καταβληθεί προσπάθεια διόρθωσής τους.

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα έκθεση:

- είναι πληροφορίες γενικού χαρακτήρα και δεν προορίζονται για την κάλυψη συγκεκριμένων περιπτώσεων φυσικών ή νομικών προσώπων·
- δεν είναι απαραίτητα ολοκληρωμένο, πλήρες, ακριβές ή επίκαιρο· και
- παρέχεται εν μέρει από τις εθνικές αρχές των χωρών της ΕΕ, επί των οποίων η Επιτροπή δεν έχει κανέναν έλεγχο και για τις οποίες η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει καμία ευθύνη.

Ορισμένα δεδομένα ή πληροφορίες στην παρούσα έκθεση ενδέχεται να έχουν συνταχθεί ή οργανωθεί σε αρχεία ή μορφότυπους που περιέχουν σφάλματα.

[(1)] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Συνοπτική παρουσίαση

Η παρούσα έκθεση καλύπτει τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων των χωρών της ΕΕ καθώς και τις δραστηριότητες ελέγχου της Επιτροπής το 2021. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας και εμπιστοσύνης στην αλυσίδα τροφίμων, από το αγρόκτημα στο πιάτο. Αποτελούν σημαντικό τρόπο επαλήθευσης της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τις νομικές απαιτήσεις τους, ώστε οι καταναλωτές της ΕΕ να μπορούν να είναι βέβαιοι ότι τα τρόφιμα που καταναλώνουν είναι ασφαλή. Έχουν επίσης καίρια σημασία για τη διευκόλυνση της ομαλής διεξαγωγής του ασφαλούς εμπορίου τροφίμων, ζώων και φυτών, τόσο εντός της ΕΕ όσο και με τρίτες χώρες.

Οι εθνικές αρχές είναι αρμόδιες για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων. Εάν οι επιχειρήσεις σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων δεν συμμορφώνονται με τη σχετική νομοθεσία, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να επιβάλουν τις απαιτήσεις, διασφαλίζοντας ότι οι επιχειρήσεις εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν.

Το 2021 ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των επίσημων ελέγχων 16,9 εκατομμύρια οντότητες και οι εθνικές αρχές διενήργησαν σχεδόν 5 εκατομμύρια επίσημους ελέγχους σε αυτές. Βάσει των ελέγχων αυτών, εντοπίστηκαν περίπου 1 εκατομμύριο ζητήματα μη συμμόρφωσης, με αποτέλεσμα την επιβολή σχεδόν 500 000 διοικητικών κυρώσεων και την ανάληψη 8 000 δικαστικών ενεργειών.

Η Επιτροπή επαληθεύει τη διενέργεια επίσημων ελέγχων και τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων επιβολής από τις χώρες της ΕΕ. Οι εκθέσεις που υποβάλλονται για τους εν λόγω ελέγχους της Επιτροπής, και οι οποίες δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής, παρέχουν σαφή εικόνα των επιδόσεων των εθνικών αρχών και αποτελούν σημαντικό μέρος της διαδικασίας επανεξέτασης που διασφαλίζει ότι η νομοθεσία της ΕΕ είναι κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Από τους ελέγχους της Επιτροπής προκύπτει ότι, συνολικά, οι εθνικές αρχές διαθέτουν τα αναγκαία συστήματα για να παρακολουθούν και να διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν τις απαιτήσεις της ΕΕ και να ενεργούν αναλόγως σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, στο πλαίσιο των ελέγχων αυτών διαπιστώθηκαν ελλείψεις στα συστήματα επίσημων ελέγχων, οι οποίες αποτελούν ένδειξη του γεγονότος ότι υπήρχε περιθώριο βελτίωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή απευθύνει συστάσεις προς τις εθνικές αρχές.

Η Επιτροπή παρακολουθεί συστηματικά τις συστάσεις της και, όπου είναι αναγκαίο, χρησιμοποιεί άλλα μέσα επιβολής. Επιπλέον, στηρίζει τις χώρες της ΕΕ μέσω της παροχής τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα» και τεχνικών συνεδριάσεων δικτύων εμπειρογνωμόνων.

Από το 2020 οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων τους σε εναρμονισμένο ηλεκτρονικό μορφότυπο. Ωστόσο, δεν έχουν καταφέρει ακόμη όλες οι χώρες της ΕΕ να υποβάλλουν όλα τα δεδομένα τους στον απαιτούμενο μορφότυπο. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές για τη βελτίωση της πληρότητας των δεδομένων για τις μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις.

Κατά τη διάρκεια του 2021, η πανδημία COVID-19 συνέχισε να επηρεάζει την ικανότητα των εθνικών αρχών και της Επιτροπής να διενεργούν τους ελέγχους και τις συστηματικές επιθεωρήσεις τους, όπως είχαν προγραμματιστεί.

Εισαγωγή

Στόχος της ΕΕ είναι να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και εμπιστοσύνης στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής μεταχείρισης των ζώων, της βιολογική γεωργίας και των συστημάτων γεωγραφικής προέλευσης [προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ), προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ), εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα (ΕΠΙΠ)]. Οι άνθρωποι που ζουν στην ΕΕ δικαίως προσδοκούν την εφαρμογή υψηλών προτύπων σε όλους αυτούς τους τομείς.

Η ΕΕ διαθέτει ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι διενεργούνται συνεπείς έλεγχοι σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών, από το αγρόκτημα στο πιάτο, καθώς και κατάλληλη παρακολούθηση, και να εξασφαλίζεται παράλληλα αποτελεσματική ενιαία αγορά και εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες. Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, οι αναφορές σε χώρες της ΕΕ και στα στατιστικά στοιχεία περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο όσον αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία [2].

Ένας από τους πυλώνες της ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων από το αγρόκτημα στο πιάτο είναι ότι κάθε χώρα της ΕΕ πρέπει να διαθέτει ένα αποτελεσματικό σύστημα επίσημων ελέγχων, με βάση τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους [3], για την επαλήθευση και, όπου απαιτείται, την επιβολή της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τα πρότυπα της ΕΕ σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών. Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να καταρτίζουν πολυετή εθνικά σχέδια ελέγχων (ΠΟΕΣΕ) που να καλύπτουν όλους τους τομείς οι οποίοι διέπονται από τη νομοθεσία της ΕΕ για τα γεωργικά τρόφιμα.

Η Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο συνολικό πλαίσιο ελέγχου σε επίπεδο ΕΕ [4] και διενεργεί ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών επιθεωρήσεων, στις

[2] Δυνάμει της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως του άρθρου 5 παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία σε συνδυασμό με το παράρτημα 2 του εν λόγω πρωτοκόλλου.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

[4] Άρθρο 116 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

χώρες της ΕΕ για να επαληθεύει ότι οι εθνικές αρχές εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις ελέγχου που υπέχουν.

Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να υποβάλλουν ετήσια έκθεση στην Επιτροπή [5]σχετικά με τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων τους σύμφωνα με το ΠΟΕΣΕ τους.

Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση [6] σχετικά με τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων στις χώρες της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη:

- τις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν οι εθνικές αρχές σχετικά με τις δραστηριότητες ελέγχου τους· και
- το αποτέλεσμα των ελέγχων της Επιτροπής που διενεργούνται στις χώρες της ΕΕ.

Η παρούσα έκθεση αφορά το 2021. Συνίσταται στην επανεξέταση:

- των ετήσιων εκθέσεων των χωρών της ΕΕ για το 2021·
- των δραστηριοτήτων ελέγχου της Επιτροπής στις χώρες της ΕΕ το 2021· και
- των δράσεων παρακολούθησης και επιβολής της Επιτροπής, καθώς και της στήριξης που παρασχέθηκε στις εθνικές αρχές.

Περιλαμβάνει συλλογή των δεδομένων που παρείχαν οι εθνικές αρχές για το έτος 2021. Με την πάροδο του χρόνου, τα δεδομένα αυτά θα καταστήσουν δυνατό τον εντοπισμό τάσεων όσον αφορά τους ελέγχους και τα ζητήματα μη συμμόρφωσης.

Τα γραφικά που αφορούν τους εθνικούς επίσημους ελέγχους βασίζονται στα συγκεντρωτικά δεδομένα του 2021 από τις χώρες της ΕΕ.

Δεδομένου ότι οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων άλλαξαν από το 2020, δεν ήταν όλες οι χώρες της ΕΕ σε θέση να υποβάλουν όλα τα δεδομένα τους για το 2021 με τις απαιτούμενες λεπτομέρειες. Για τον λόγο αυτό, περιορίζεται ο βαθμός στον οποίο τα γραφικά μπορούν να συγκριθούν, διότι ορισμένες χώρες της ΕΕ ενδέχεται να έχουν παράσχει συνδυασμένα δεδομένα τα οποία δεν έχουν αναλυθεί στις απαιτούμενες υποκατηγορίες.

Η παρούσα έκθεση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [7], στο οποίο παρέχει:

[5] Άρθρο 113 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[6] Άρθρο 114 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[7] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2023) 131 final] το οποίο συνοδεύει την έκθεση σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν

- περισσότερες γενικές πληροφορίες σχετικά με το νομικό πλαίσιο· και
- περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους ελέγχους και τις συστηματικές επιθεωρήσεις που διενεργούνται από τις εθνικές αρχές και από την Επιτροπή στους τομείς της αλυσίδας τροφίμων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τους επίσημους ελέγχους.

στις χώρες της ΕΕ (2021) για της εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Μέρος 1

Επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από τις χώρες της ΕΕ το 2021

1.1
Γενική επισκόπηση

Η παραγωγή και διανομή τροφίμων από το αγρόκτημα στο πιάτο λαμβάνει χώρα σε διάφορες αλυσίδες, σε ευρύ φάσμα τομέων και δραστηριοτήτων ([8]).

Στον πίνακα 1 παρέχεται επισκόπηση του συνολικού αριθμού των οντοτήτων στην αλυσίδα τροφίμων, των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν, των ζητημάτων μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν, καθώς και των διοικητικών κυρώσεων και των δικαστικών ενεργειών που αναλήφθηκαν σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων σε επίπεδο ΕΕ το 2021.

Πίνακας 1: Επίσημοι έλεγχοι το 2021 — Γενικά αριθμητικά στοιχεία

Σύνολο οντοτήτων στην αλυσίδα τροφίμων	Επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν	Ζητήματα μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν	Διοικητικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν	Δικαστικές προσφυγές
16 961 311	**4 820 161**	**1 112 663**	**499 365**	**7 903**

[8] Βλ. Eurostat — key figures of the European food chain — 2021 (Eurostat — Βασικά αριθμητικά στοιχεία της ευρωπαϊκής αλυσίδας τροφίμων — 2021) για επιλογή δεδομένων όσον αφορά τους τομείς της γεωργίας και της αλιείας της ΕΕ, καθώς και για την ευρύτερη αλυσίδα από το αγρόκτημα στο πιάτο.

Στο γράφημα 1 παρέχεται επισκόπηση των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν από τις χώρες της ΕΕ το 2021, από το αγρόκτημα στο πιάτο [9]. Απεικονίζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων, των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν, των ζητημάτων μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν και των διοικητικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν, ανά διαφορετική δραστηριότητα στην αλυσίδα τροφίμων [10].

Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται οι πέντε πρώτοι τομείς της αλυσίδας τροφίμων, σε απόλυτους αριθμούς, όσον αφορά τον αριθμό των οντοτήτων, των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν, των ζητημάτων μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν και των διοικητικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρέχει περαιτέρω ανάλυση αυτών των αριθμητικών στοιχείων στους διάφορους τομείς της αλυσίδας τροφίμων.

[9] Το γράφημα αυτό δεν περιλαμβάνει ελέγχους που σχετίζονται με την υγεία των φυτών (δηλαδή την έκδοση φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων και την εφαρμογή του σήματος ISPM 15 σε ξύλινες συσκευασίες για να αποδεικνύεται ότι υποβλήθηκαν σε επεξεργασία για την πρόληψη της εξάπλωσης εντόμων, σπόρων και μυκήτων), την εμπορία φυτοπροστατευτικών προϊόντων και την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων εκτός της γεωργίας.

[10] Οι εθνικές αρχές δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταφοράς των ζώων. Τα δεδομένα που ζητήθηκαν για τους επίσημους ελέγχους και τα ζητήματα μη συμμόρφωσης για τα σφαγεία και τις εγκαταστάσεις χειρισμού θηραμάτων μπορούν να δοθούν ως αριθμός των σφαγίων ή ως βάρος και, συνεπώς, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το σύνολο.

Γράφημα 1: Επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από τις χώρες της ΕΕ το 2021

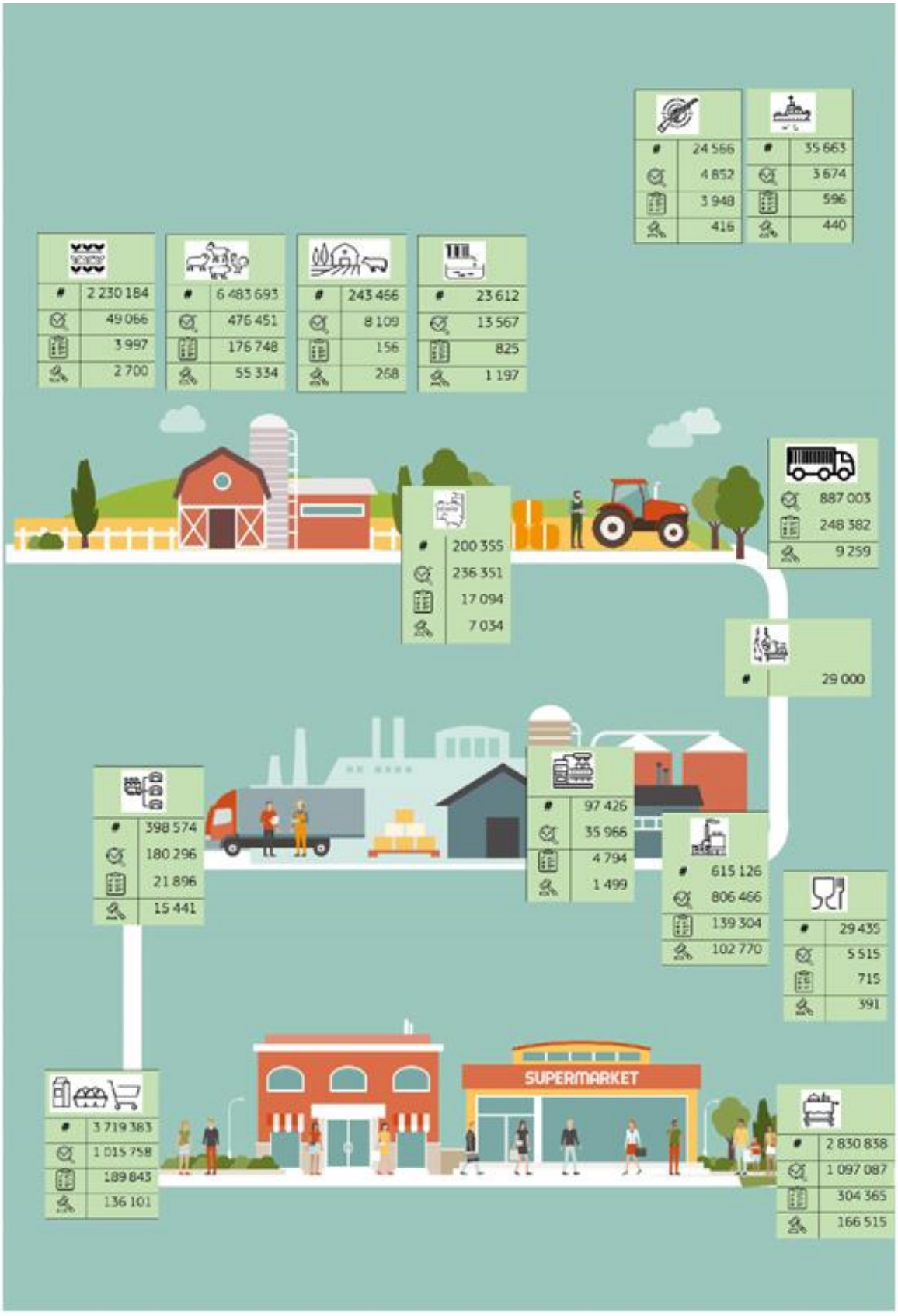

	Γεωργία — φυτά	#	Αριθμός επιχειρήσεων
	Εκτροφή — ζώα		Αριθμός επίσημων ελέγχων
	Γεωργία — μικτή		Αριθμός ζητημάτων μη συμμόρφωσης
	Υδατοκαλλιέργεια		Αριθμός διοικητικών κυρώσεων
	Αλιεία		
	Θήρευση		
	Ζωοτροφές		
	Μεταφορά των ζώων		
	Σφαγεία και χειρισμός θηραμάτων		
	Παραγωγή τροφίμων		
	Μεταποίηση ζωικών υποπροϊόντων		
	Διανομή τροφίμων		
	Χονδρεμπόριο και λιανική πώληση		
	Υπηρεσίες εστίασης		
	Παραγωγοί υλικών που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα		

Πίνακας 2: Επίσημοι έλεγχοι το 2021 — Πέντε πρώτοι τομείς

Οντότητες	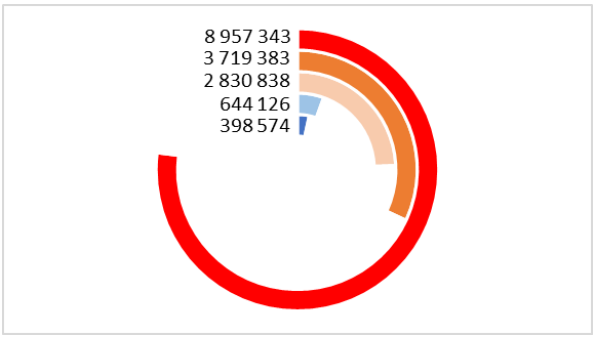	Γεωργία	8 957 343
		Χονδρεμπόριο τροφίμων	3 719 383
		Υπηρεσίες εστίασης	2 830 838
		Παραγωγή τροφίμων	644 126
		Διανομή τροφίμων	398 574
Επίσημοι έλεγχοι	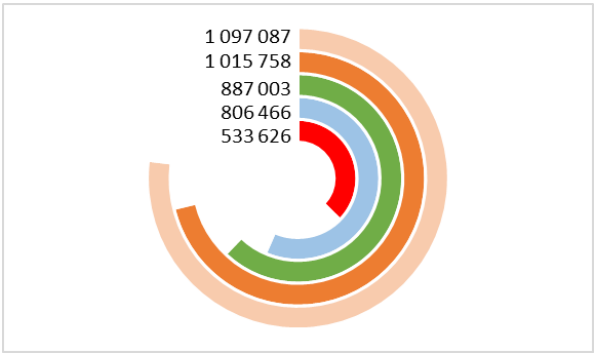	Υπηρεσίες εστίασης	1 097 087
		Χονδρεμπόριο τροφίμων	1 015 758
		Μεταφορά ζώων	887 003
		Παραγωγή τροφίμων	806 466
		Γεωργία	533 626
Ζητήματα μη συμμόρφωσης	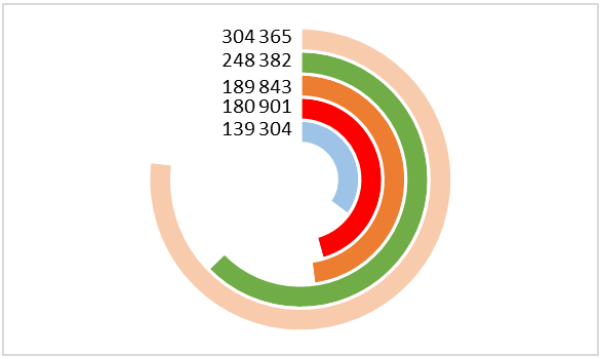	Υπηρεσίες εστίασης	304 365
		Μεταφορά ζώων	248 382
		Χονδρεμπόριο τροφίμων	189 843
		Γεωργία	180 901
		Παραγωγή τροφίμων	139 304
Διοικητικές κυρώσεις	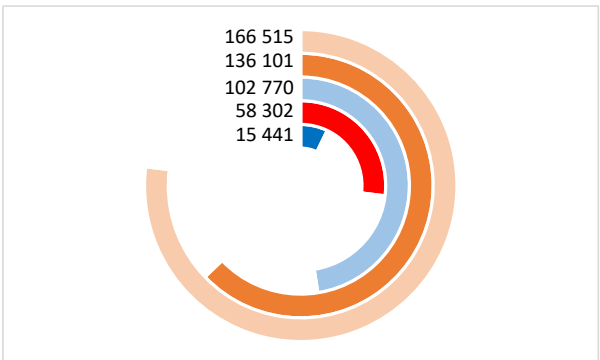	Υπηρεσίες εστίασης	166 515
		Χονδρεμπόριο τροφίμων	136 101
		Παραγωγή τροφίμων	102 770
		Γεωργία	58 302
		Διανομή τροφίμων	15 441

1.2 Ετήσιες εκθέσεις των χωρών της ΕΕ

Η προθεσμία για την υποβολή των ετήσιων εκθέσεων του 2021 ήταν η 31η Αυγούστου 2022. Εννέα χώρες της ΕΕ υπέβαλαν την έκθεσή τους εγκαίρως, 15 δεν τήρησαν την προθεσμία κατά 2 εβδομάδες και οι τελευταίες τέσσερις εκθέσεις υποβλήθηκαν με καθυστέρηση 29, 42, 42 και 92 ημερών.

Οι εθνικές αρχές χρησιμοποιούσαν τον νέο μορφότυπο υποβολής εκθέσεων για δεύτερη μόλις φορά. Ως εκ τούτου, ορισμένες από αυτές εξακολουθούσαν να αντιμετωπίζουν προβλήματα όσον αφορά τη συγκέντρωση των δεδομένων στον απαιτούμενο μορφότυπο. Αυτό σημαίνει ότι οι συγκρίσεις μεταξύ των δεδομένων που υποβλήθηκαν για το 2020 και το 2021 μπορεί να μην είναι αξιόπιστες. Η αλλαγή στον νέο μορφότυπο δυσχεραίνει επίσης τη σύγκριση των δεδομένων πριν από το 2020 με τα δεδομένα μετά το 2020. Κατά συνέπεια, είναι ακόμη πολύ νωρίς για να ξεκινήσει η σύγκριση των δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ από έτος σε έτος.

Οι χώρες της ΕΕ μπορούν να παρουσιάζουν στις εκθέσεις τους την πρόοδο που σημειώνουν ως προς την επίτευξη των στρατηγικών στόχων τους και τις προκλήσεις με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες κατά την εφαρμογή του ΠΟΕΣΕ τους. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν δήλωση σχετικά με το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης και συνολική αυτοαξιολόγηση όσον αφορά την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα των επίσημων ελέγχων τους. Ο μορφότυπος της έκθεσης περιέχει κενά πλαίσια κειμένου, στα οποία μπορούν να παραθέτουν αυτές τις πληροφορίες. Ωστόσο, οι εθνικές αρχές παρείχαν λιγότερες πληροφορίες για το 2021 απ' ό,τι προβλεπόταν στο έγγραφο καθοδήγησης[(11)].

Όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων στις εκμεταλλεύσεις και κατά τη μεταφορά, ο κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους ορίζει ότι οι ετήσιες εκθέσεις περιλαμβάνουν ανάλυση των σοβαρότερων περιστατικών μη συμμόρφωσης. Η ανάλυση αυτή θα πρέπει να αποτελεί τη βάση εθνικού σχεδίου δράσης για την πρόληψη ή τη μείωση της εμφάνισής τους κατά τα προσεχή έτη[(12)]. Κατά γενικό κανόνα, και όπως συνέβη και το 2020, οι εθνικές αρχές δεν παρείχαν ούτε την εν λόγω ανάλυση ούτε τα

[(11)] Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με ένα έγγραφο καθοδήγησης όσον αφορά τον τρόπο συμπλήρωσης του τυποποιημένου υποδείγματος.

[(12)] Άρθρα 151, 152, 154, 156, 157 και 158 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

εν λόγω σχέδια δράσης. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή αδυνατεί να παράσχει την απαιτούμενη συνοπτική παρουσίαση σχετικά με το θέμα αυτό.

Οι εθνικές αρχές παρείχαν επίσης πολύ περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τους ελέγχους που στοχεύουν σε δόλιες και παραπλανητικές πρακτικές.

1.3
Οργάνωση και εφαρμογή συστημάτων επίσημων ελέγχων

Οι χώρες της ΕΕ έχουν θεσπίσει συστήματα επίσημων ελέγχων για την επαλήθευση της εφαρμογής του νομικού πλαισίου από όλες τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων.

Τα ΠΟΕΣΕ των εθνικών αρχών περιγράφουν τη δομή των συστημάτων ελέγχου τους και καθορίζουν τους στρατηγικούς στόχους τους.

Το έγγραφο καθοδήγησης της Επιτροπής για τη συμπλήρωση των ετήσιων εκθέσεων καλεί τις εθνικές αρχές:

- να περιγράφουν κάθε επικαιροποίηση της οργάνωσης των συστημάτων επίσημων ελέγχων·
- να περιλαμβάνουν πίνακα με τα αποτελέσματα των δεικτών επιδόσεων που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των στρατηγικών στόχων· και
- να περιλαμβάνουν δήλωση σχετικά με το γενικό επίπεδο συμμόρφωσης και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων επίσημων ελέγχων, με βάση την ανάλυση και τη σύνθεση των αποτελεσμάτων των συστημάτων ελέγχου, τους στόχους τους και τους δείκτες επιδόσεών τους.

Ορισμένες χώρες της ΕΕ περιγράφουν τα συστήματα ελέγχου τους στην ετήσια έκθεση (καθώς και στο ΠΟΕΣΕ τους). Ωστόσο, δεν περιέχουν όλες οι εκθέσεις επισκόπηση των δεικτών και των αποτελεσμάτων, και οι περισσότερες δεν περιέχουν δηλώσεις σχετικά με το γενικό επίπεδο συμμόρφωσης και την αποτελεσματικότητα του συστήματος επίσημων ελέγχων.

Έντεκα χώρες της ΕΕ συμπεριέλαβαν πληροφορίες σχετικά με τους στρατηγικούς στόχους τους και εννέα εξ αυτών το έπραξαν με τη μορφή επισκόπησης των αποτελεσμάτων των δεικτών τους. Οι δείκτες αυτοί περιορίζονται ορισμένες φορές στον αριθμό των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν και των δειγμάτων που ελήφθησαν. Ορισμένες εκθέσεις χωρών της ΕΕ δεν περιέχουν πληροφορίες από όλες τις αρχές που συμμετέχουν στους επίσημους ελέγχους κατά μήκος της αλυσίδας τροφίμων.

Ορισμένες ορθές πρακτικές που πρέπει να επισημανθούν είναι οι εξής:

- ο βελγικός οργανισμός για την ασφάλεια της αλυσίδας τροφίμων χρησιμοποιεί βαρόμετρα για την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των ζώων και την υγεία των φυτών βάσει δεικτών· και τα αποτελέσματα των εν λόγω βαρομέτρων παρέχουν τη δυνατότητα σύγκρισης σε ετήσια βάση· και
- οι Κάτω Χώρες ορίζουν δύο δείκτες πληροφόρησης και έναν δείκτη επιδόσεων:
    - τον δείκτη επιβολής σχετικά με τα μέτρα επιβολής που έχουν ληφθεί·
    - τον δείκτη έντασης των ελέγχων όσον αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων που ελέγχθηκαν σε έναν συγκεκριμένο τομέα (επιχειρήσεις ή προϊόντα)· και
    - τον δείκτη συμμόρφωσης όσον αφορά το επίπεδο συμμόρφωσης.

Όλες οι χώρες της ΕΕ εξακολούθησαν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εφαρμογή των οικείων προγραμμάτων πλήρους επιθεώρησης λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν για την ανάσχεση της πανδημίας COVID-19.

Άλλοι παράγοντες με αρνητικό αντίκτυπο στα προγράμματα επιθεώρησης που αναφέρθηκαν από τις εθνικές αρχές ήταν οι ανεπαρκείς πόροι (προσωπικό, οικονομικοί πόροι και εξοπλισμός), τα συνεχιζόμενα ζητήματα υγείας των ζώων (αφρικανική πανώλη των χοίρων και γρίπη των πτηνών) και των φυτών, καθώς και το Brexit. Η Δανία δήλωσε ότι χρειάστηκε να εκτρέψει σημαντικούς ανθρώπινους πόρους για τη θανάτωση όλων των βιζόν στις εκμεταλλεύσεις προκειμένου να αποτραπεί η εξάπλωση της COVID-19 στον άνθρωπο.

Δεδομένου ότι όλοι οι τομείς παρουσιάζουν αυξανόμενη τάση στις πωλήσεις εξ αποστάσεως, η Φινλανδία διέθεσε περισσότερους πόρους για τη διενέργεια ελέγχων στον συγκεκριμένο τομέα.

1.4
Μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΠΟΕΣΕ

Στόχος των ΠΟΕΣΕ είναι να διασφαλίζουν ότι οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται με βάση τον κίνδυνο και με αποτελεσματικό τρόπο σε ολόκληρη την αγροδιατροφική αλυσίδα και σύμφωνα με τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους.

Σε περίπτωση που στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων εντοπίζεται ζήτημα μη συμμόρφωσης, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι η μη συμμορφούμενη επιχείρηση αποκαθιστά το ζήτημα και αποτρέπει οποιαδήποτε περαιτέρω επανάληψή του [13].

Οι εθνικές αρχές υποχρεούνται επίσης να επαληθεύουν την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος επίσημων ελέγχων και να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την αποκατάσταση τυχόν ελλείψεων που εντοπίζονται στα συστήματα ελέγχων τους [14].

[13] Άρθρο 138 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[14] Άρθρο 12 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

1.4.1
Ενέργειες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων

Οι χώρες της ΕΕ διεξάγουν εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού και παρέχουν καθοδήγηση και κατάρτιση στις επιχειρήσεις ώστε να τις βοηθήσουν να συμμορφωθούν με τους κανόνες για την ασφάλεια των τροφίμων.

Εννέα χώρες της ΕΕ παρείχαν παραδείγματα των ενεργειών που ανέλαβαν οι εθνικές αρχές προκειμένου να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να συμμορφωθούν με τους ισχύοντες κανόνες.

- Η δανική υπηρεσία κτηνιατρικών θεμάτων και τροφίμων επεξεργάζεται επί του παρόντος μια σειρά μέτρων για τη διευκόλυνση της κατανόησης των ελάχιστων απαιτήσεων για την ασφάλεια των τροφίμων κατά την έναρξη μιας επιχείρησης.

- Στη Λιθουανία, οι δραστηριότητες της κρατικής υπηρεσίας φυτών δίνουν προτεραιότητα στην παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις, την παροχή μεθοδολογικής υποστήριξης και την εφαρμογή άλλων μέτρων για την πρόληψη παραβάσεων της νομοθεσίας, και όχι στην επιδίωξη της επίτευξης συμμόρφωσης μόνο μέσω κυρώσεων ή ποινών.

- Στο Βέλγιο, οι επιχειρήσεις που έχουν λάβει πιστοποίηση βάσει των εθνικών επικυρωμένων οδηγών αυτοελέγχου ευνοούνται από την επιβολή χαμηλότερων τελών και τη μικρότερη συχνότητα διενέργειας επίσημων ελέγχων. Διατίθενται επίσης εργαλεία για τομείς για τους οποίους δεν υπάρχει τέτοιος επικυρωμένος οδηγός αυτοελέγχου. Οι σχετικοί κατάλογοι ελέγχου είναι διαθέσιμοι στο κοινό και περιέχουν καθοδήγηση. Διατίθενται επίσης δωρεάν μαθήματα κατάρτισης και υλικό.

1.4.2
Επιβολή από τις εθνικές αρχές

Οι εθνικές αρχές εφαρμόζουν διάφορα μέτρα επιβολής, από λεκτικές και γραπτές προειδοποιήσεις, την κατάσχεση και την καταστροφή αγαθών μέχρι την (προσωρινή) αφαίρεση ή περιορισμό εγκρίσεων επιχειρήσεων. Τα διοικητικά πρόστιμα χρησιμοποιούνται ως αποτρεπτικό μέτρο. Οι επίσημες νομικές διαδικασίες εξακολουθούν να αποτελούν έσχατη λύση.

Οι εθνικές αρχές πρέπει να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις/ποινές [15].

Στον πίνακα 3 παρουσιάζεται ο αριθμός των διοικητικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν στα διάφορα τμήματα της αλυσίδας τροφίμων. Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται οι εν λόγω κυρώσεις στους διάφορους τομείς και στον πίνακα 5 παρουσιάζεται ο αριθμός των δικαστικών ενεργειών που αναλήφθηκαν στους διάφορους τομείς.

Πίνακας 3: Διοικητικές κυρώσεις το 2021 ανά δραστηριότητα

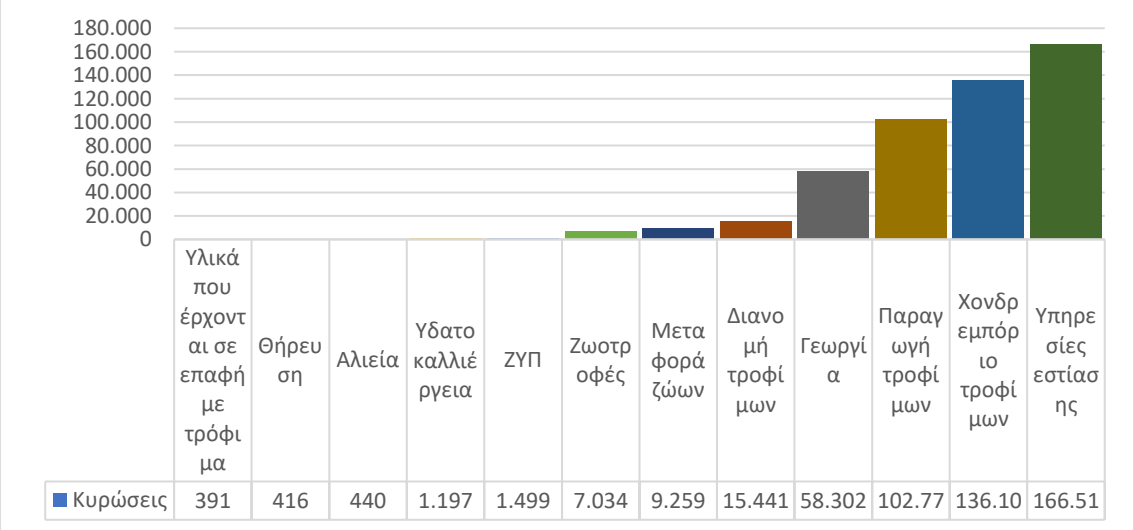

	Υλικά που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα	Θήρευση	Αλιεία	Υδατοκαλλιέργεια	ΖΥΠ	Ζωοτροφές	Μεταφορά ζώων	Διανομή τροφίμων	Γεωργία	Παραγωγή τροφίμων	Χονδρεμπόριο τροφίμων	Υπηρεσίες εστίασης
Κυρώσεις	391	416	440	1.197	1.499	7.034	9.259	15.441	58.302	102.77	136.10	166.51

[15] Άρθρα 137, 138 και 139 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

Πίνακας 4: Διοικητικές κυρώσεις το 2021 ανά τομέα

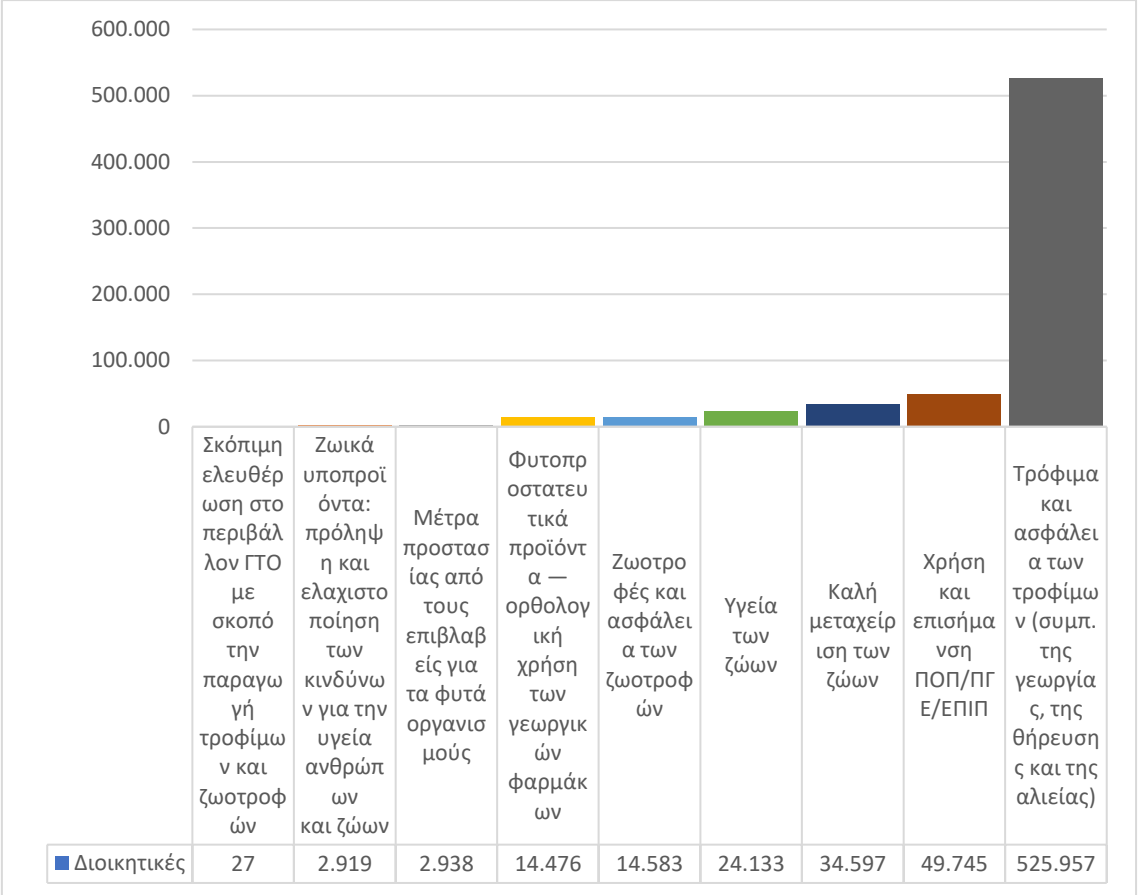

Πίνακας 5: Δικαστικές προσφυγές το 2021

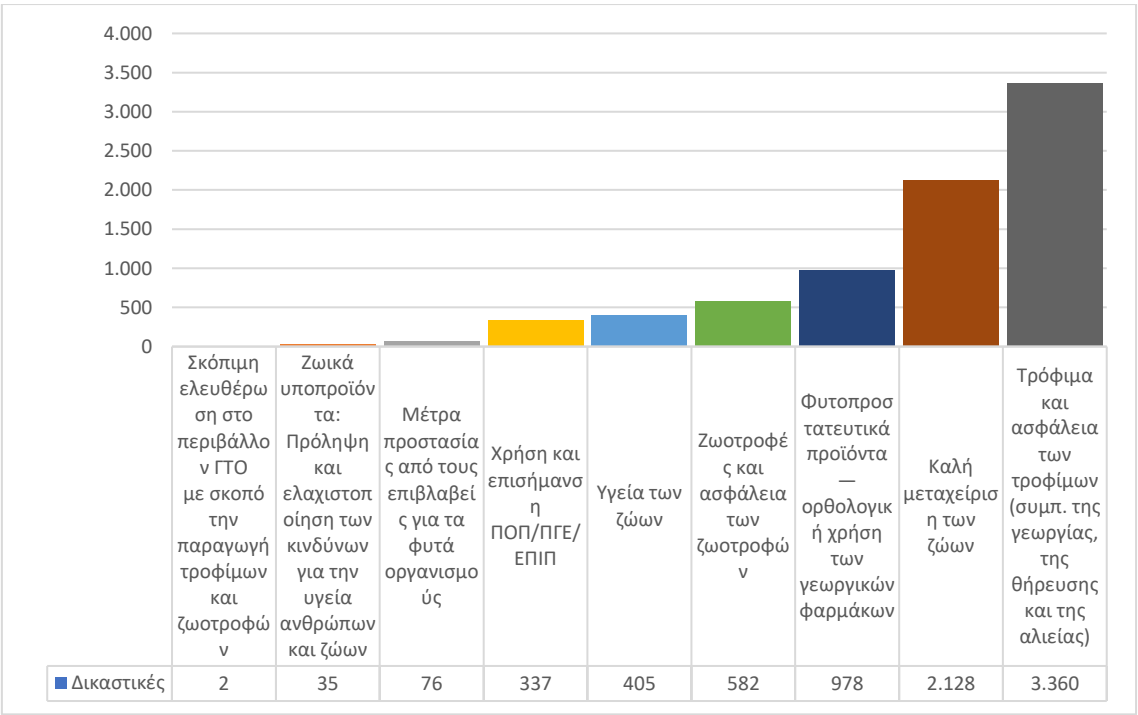

1.4.3
Ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων επίσημων ελέγχων

Οι εθνικές αρχές πρέπει να θεσπίζουν διαδικασίες και/ή ρυθμίσεις για να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την καταλληλότητα των επίσημων ελέγχων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού πρέπει να διαθέτουν ή να έχουν πρόσβαση σε:

- επαρκή αριθμό κατάλληλα ειδικευμένων και έμπειρων υπαλλήλων·
- κατάλληλες και ορθά συντηρούμενες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό· και
- επαρκή εργαστηριακή ικανότητα για αναλύσεις, δοκιμές και διαγνώσεις.

Οι εθνικές αρχές πρέπει να διενεργούν συστηματικές επιθεωρήσεις στα συστήματα ελέγχων τους (ή να αναθέτουν σε τρίτους τη διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων σε αυτές), καθώς και να θεσπίζουν διαδικασίες επαλήθευσης του ελέγχου [16] για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ελέγχων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται συστηματικές επιθεωρήσεις σε οποιαδήποτε οντότητα ή πρόσωπο στο οποίο η εθνική αρχή μπορεί να έχει αναθέσει καθήκοντα.

23 ετήσιες εκθέσεις περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικά με μία ή περισσότερες από τις πτυχές αυτές. 14 ετήσιες εκθέσεις περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικά με τα μαθήματα κατάρτισης που παρέχονταν στους υπαλλήλους ή παρακολουθούνταν από αυτούς.

Οι ετήσιες εκθέσεις περιέχουν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω συστηματικές επιθεωρήσεις και άλλες δραστηριότητες επαλήθευσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επίσημων ελέγχων. Οι ετήσιες εκθέσεις της Λιθουανίας, της Αυστρίας και της Σουηδίας αναφέρονται στις συστηματικές επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν από την Επιτροπή.

Όσον αφορά τους πόρους:

- η Βουλγαρία ανέφερε τάσεις οι οποίες ενδέχεται να υπονομεύσουν τη λειτουργία των συστημάτων επίσημων ελέγχων:
  - μείωση του αριθμού των υπαλλήλων που συμμετέχουν στους επίσημους ελέγχους·
  - αύξηση του φόρτου εργασίας για τους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης υπερωριακής εργασίας·

[16] Άρθρα 6 και 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

- αύξηση του αριθμού των εγκαταστάσεων/επιχειρήσεων που υπόκεινται σε επίσημους ελέγχους· και
- παρωχημένος τεχνικός εξοπλισμός για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων.

- Οι Κάτω Χώρες δήλωσαν ότι οι τομείς που υπόκεινται σε έλεγχο αυξάνονται ταχύτερα απ' ό,τι οι ανθρώπινοι πόροι/η ικανότητα ελέγχου της εθνικής αρχής, αλλά και ότι η κυβέρνηση της χώρας διέθεσε πρόσθετους πόρους.

- Οι Κάτω Χώρες θα αξιολογήσουν αν οι τεχνικές που θεσπίστηκαν για τη διευκόλυνση των ελέγχων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, όπως η χρήση καμερών στα σφαγεία, μπορούν να διατηρηθούν και να βελτιωθούν περαιτέρω· και

- η Ουγγαρία δήλωσε ότι βελτιώνει επί του παρόντος τα πληροφοριακά της συστήματα.

17 χώρες της ΕΕ ανέφεραν αλλαγές στο τρέχον ΠΟΕΣΕ τους. Οι λόγοι που δόθηκαν για τις αλλαγές αυτές ήταν οι εξής:

- αλλαγές στη νομοθεσία (5 χώρες της ΕΕ)·
- σημαντικές αλλαγές στη δομή, τη διαχείριση ή τη λειτουργία των εθνικών αρχών (5)·
- το αποτέλεσμα των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν (4)·
- το αποτέλεσμα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου (1)·
- το αποτέλεσμα των ελέγχων της Επιτροπής (1)· και
- άλλοι λόγοι, όπως η επικαιροποίηση του μορφότυπου, οι νέοι αναλυτικοί πίνακες και παράμετροι, η νέα διάρκεια ισχύος, συμπεριλαμβανομένων όλων των εμπλεκόμενων αρχών, και οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

Μέρος 2

Δραστηριότητες ελέγχου της Επιτροπής στις χώρες της ΕΕ το 2021

2.1 Συστηματικές επιθεωρήσεις και έλεγχοι



Το πρόγραμμα συστηματικών επιθεωρήσεων και ανάλυσης του 2021 [17] ήταν το πρώτο στο πλαίσιο του πολυετούς σχεδίου για την περίοδο 2021-2025 και επικεντρώθηκε στα εξής:

- στην ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών·
- στις ζωονόσους και στους επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς· και
- στη βιωσιμότητα της αγροδιατροφικής αλυσίδας, με ιδιαίτερη έμφαση
  - στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων, και
  - στην καλή μεταχείριση των ζώων, όπου ξεκίνησε ένα έργο σχετικά με τους ελέγχους για την καλή μεταχείριση των ορνίθων ωοπαραγωγής.

Διενεργήσαμε 98 συστηματικές επιθεωρήσεις και παρόμοιους ελέγχους στα συστήματα επίσημων ελέγχων των χωρών της ΕΕ το 2021. Στο γράφημα 1 παρουσιάζεται η γεωγραφική κατανομή των εν λόγω ελέγχων. Στο γράφημα 2 παρουσιάζεται ο αριθμός των συστηματικών επιθεωρήσεων ανά τομέα ελέγχου.

[17] Τα προγράμματα εργασίας δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής.

Γράφημα 1:Έλεγχοι της Επιτροπής το 2021

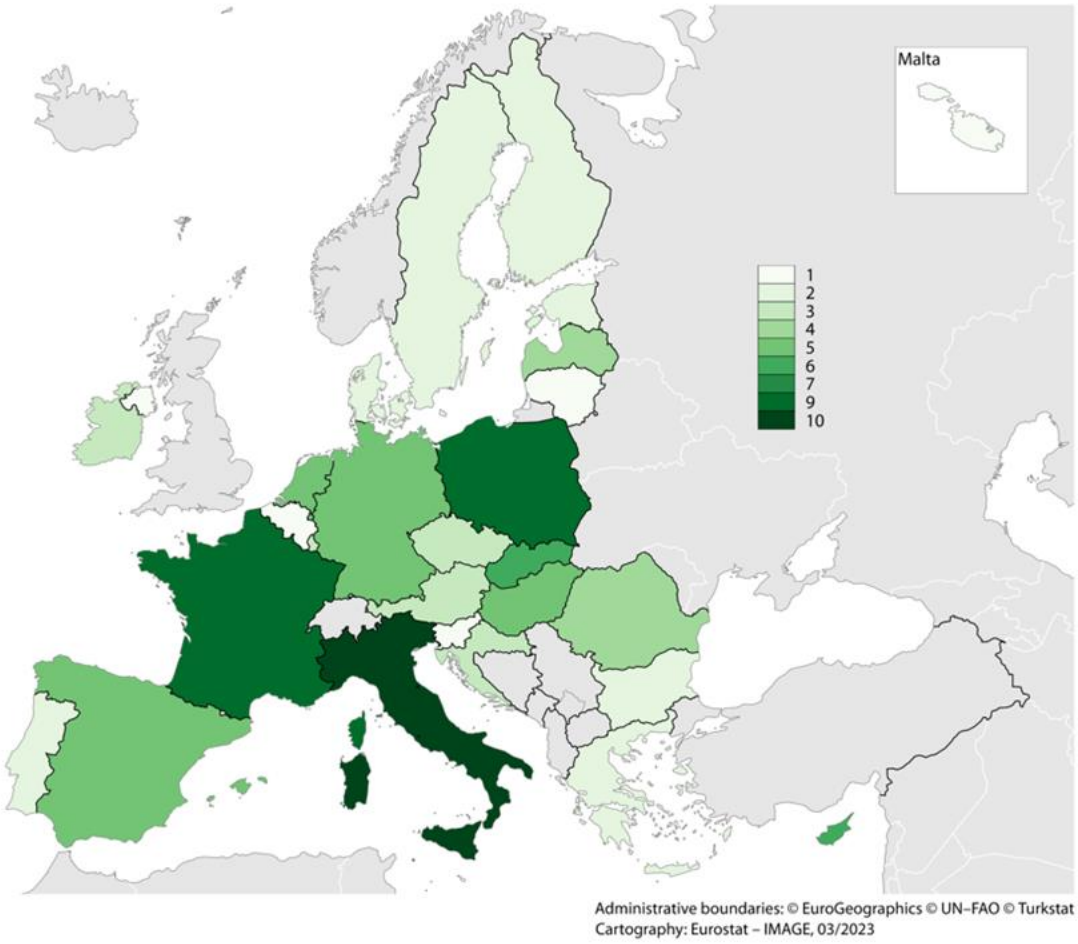

Γράφημα 2: Συστηματικές επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν ανά τομέα ελέγχου — 2021



Οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν για τον περιορισμό της πανδημίας COVID-19 είχαν ως αποτέλεσμα τη διενέργεια 83 από τις συστηματικές επιθεωρήσεις και τους ελέγχους εξ ολοκλήρου εξ αποστάσεως, μεταξύ άλλων μέσω βιντεοδιάσκεψης. Ωστόσο, δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση εξ αποστάσεως επισκέψεων στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων προκειμένου να εξακριβωθεί η διενέργεια των επίσημων ελέγχων. Οκτώ διενεργήθηκαν εν μέρει εξ αποστάσεως, με περιορισμένο επιτόπιο στοιχείο. Επτά διενεργήθηκαν εξ ολοκλήρου επιτόπου.

2.2 Συστάσεις

Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν το 2021 οδήγησαν στη διατύπωση συνολικά 407 συστάσεων προς τις χώρες της ΕΕ. Στο γράφημα 3 παρέχεται επισκόπηση αυτών των συστάσεων ανά τομέα. Στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχεται περαιτέρω ανάλυση των αριθμητικών στοιχείων για τους διάφορους τομείς που υποβλήθηκαν σε συστηματική επιθεώρηση.

Γράφημα 3: Συστάσεις που διατυπώθηκαν το 2021 ανά τομέα

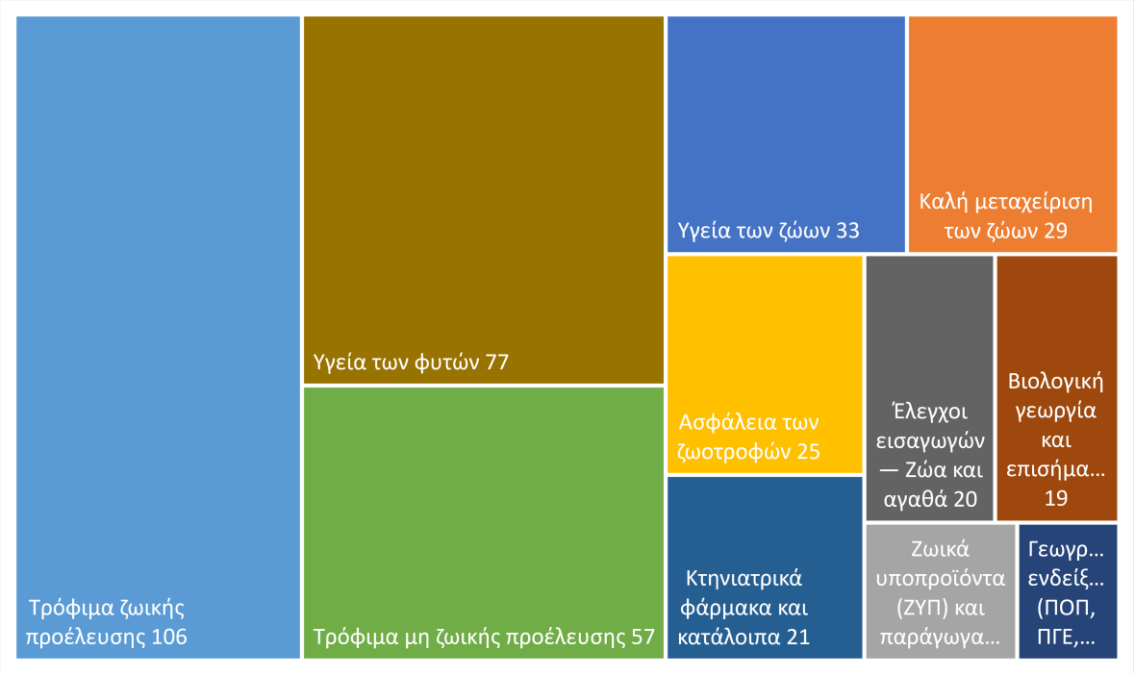

2.3 Σημαντικότερα σημεία από τους ελέγχους που διενέργησε η Επιτροπή το 2021

Τρόφιμα

Κατά τις συστηματικές επιθεωρήσεις στον τομέα της **αλιείας** εντοπίστηκαν αδυναμίες στην καταγραφή και τον έλεγχο μικρών αλιευτικών σκαφών και έλλειψη ελέγχων στους τόπους εκφόρτωσης και τις συναφείς δραστηριότητες. Οι συστηματικές επιθεωρήσεις όσον αφορά τα έτοιμα προς κατανάλωση αλιευτικά προϊόντα επιβεβαίωσαν προγενέστερο εύρημα σχετικά με την απαίτηση να αποδεικνύεται ότι τα προϊόντα πληρούν τα σχετικά κριτήρια ασφάλειας των τροφίμων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους. Πρόκειται για εύρημα το οποίο που εντοπίσαμε και κατά το παρελθόν, στο πλαίσιο της σειράς γενικών συστηματικών επιθεωρήσεων των έτοιμων προς κατανάλωση προϊόντων.

Στο πλαίσιο των συστηματικών μας επιθεωρήσεων στον τομέα του **κρέατος** εξετάσαμε περαιτέρω ισχυρισμούς περί σφαγής αγελάδων που είναι ακατάλληλες για σφαγή και αξιολογήσαμε τις νέες νομικές απαιτήσεις που θεσπίστηκαν για τις επιθεωρήσεις πριν και μετά τη σφαγή στα σφαγεία πουλερικών. Κατά τις εν λόγω συστηματικές επιθεωρήσεις εντοπίστηκαν κενά στα συστήματα επίσημων ελέγχων όσον αφορά την κατάρτιση, τις επιθεωρήσεις πριν από τη σφαγή και την επείγουσα σφαγή στην εκμετάλλευση. Στο πλαίσιο ειδικής συστηματικής επιθεώρησης αξιολογήθηκε η πρόοδος που σημείωσε η Πολωνία όσον αφορά την υλοποίηση των συστάσεων για τα εν λόγω θέματα τα οποία προέκυψαν από τις συστηματικές επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν το 2019.

Στον **γαλακτοκομικό** τομέα, εντοπίσαμε αδυναμίες στα συστήματα ελέγχου ποιότητας για το γάλα που δεν προέρχεται από βοοειδή, στην κατάρτιση, στην εποπτεία των διενεργούμενων ελέγχων και στην αξιολόγηση και την επιβολή των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης.

Όσον αφορά τα **τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης**, συνεχίστηκαν οι συστηματικές επιθεωρήσεις όσον αφορά τους μικροβιολογικούς κινδύνους στην πρωτογενή παραγωγή. Παρατηρήθηκαν βελτιώσεις σε σύγκριση με τις προηγούμενες σειρές συστηματικών επιθεωρήσεων, αλλά διαπιστώθηκε ότι οι σπόροι για βλάστηση

εξακολουθούν να μην ελέγχονται επαρκώς και ότι η καταχώριση των πρωτογενών παραγωγών πρέπει να βελτιωθεί, ώστε να μπορούν όλοι να αξιολογούνται ως προς τους κινδύνους και να περιλαμβάνονται στο σύστημα ελέγχου με την κατάλληλη συχνότητα.

Ζωοτροφές

Κατά τις συστηματικές επιθεωρήσεις στον τομέα των ζωοτροφών εντοπίστηκαν προβλήματα ως προς την αξιολόγηση των συστημάτων ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου (HACCP) των επιχειρήσεων, στην εφαρμογή πρωτοκόλλων δειγματοληψίας και στους επίσημους ελέγχους για την επισήμανση των ζωοτροφών.

Υγεία των ζώων

Οι συστηματικές επιθεωρήσεις επικεντρώθηκαν στην αφρικανική πανώλη των χοίρων. Τα αποτελέσματα των συστηματικών επιθεωρήσεων χρησιμοποιήθηκαν επίσης για την αξιολόγηση και την περαιτέρω βελτίωση της στήριξης της Επιτροπής προς τις χώρες της ΕΕ.

Ζωικά υποπροϊόντα

Με βάση την πείρα από προηγούμενες συστηματικές επιθεωρήσεις, επικεντρωθήκαμε στους επίσημους ελέγχους σε κρίσιμα σημεία της αλυσίδας ζωικών υποπροϊόντων. Στο πλαίσιο των συστηματικών επιθεωρήσεων αξιολογήθηκε επίσης ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην οργάνωση των επίσημων ελέγχων. Τα ευρήματα των εν λόγω συστηματικών επιθεωρήσεων είχαν ως αποτέλεσμα τη βελτίωση του πεδίου εφαρμογής όσον αφορά τη διενέργεια περαιτέρω συστηματικών επιθεωρήσεων στον συγκεκριμένο τομέα έως το 2024.

Καλή μεταχείριση των ζώων

Σε συνέχεια της επιτυχημένης πρωτοβουλίας πολιτών με τίτλο «End the Cage Age» («Τέλος στα κλουβιά») [18], κατά τη συστηματική επιθεώρηση αξιολογήθηκαν τα συστήματα επίσημων ελέγχων για την καλή μεταχείριση των ορνίθων ωοπαραγωγής. Η καταχρηστική κτηνοτροφία αποτελεί τον κύριο τομέα αδυναμίας. Η έλλειψη νομικών απαιτήσεων καλής μεταχείρισης ειδικά για τα σμήνη αναπαραγωγής και τις νεαρές όρνιθες σημαίνει ότι δεν υπάρχει συνέπεια στον τρόπο με τον οποίο διενεργούνται οι επίσημοι έλεγχοι.

[18] Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι ένας μοναδικός τρόπος για τη συμβολή των πολιτών στη διαμόρφωση της ΕΕ. Μόλις μια πρωτοβουλία συγκεντρώσει 1 εκατομμύριο υπογραφές, η Επιτροπή αποφασίζει τι θα πράξει. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών «End the Cage Age» («Τέλος στα κλουβιά»).

Για να συμβάλουμε στη βελτίωση της καλής μεταχείρισης των ζώων κατά τη θαλάσσια μεταφορά, εξακολουθήσαμε να συνεργαζόμαστε με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα με στόχο τη βελτίωση του συστήματος επίσημων ελέγχων στα πλοία μεταφοράς των ζώων.

Υγεία των φυτών

Οι δραστηριότητες συστηματικής επιθεώρησης και ανάλυσης που πραγματοποιήσαμε συνέβαλαν στην περαιτέρω βελτίωση της έγκαιρης υποβολής στοιχείων σχετικά με νέες εστίες ασθένειας και επικαιροποιήσεις υφιστάμενων εστιών επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, καθώς και στην αξιολόγηση των πληροφοριών, ώστε να είναι δυνατή η ταχεία λήψη αποφάσεων. Μια σειρά συστηματικών επιθεωρήσεων όσον αφορά τους ελέγχους των εισαγωγών παρείχε στήριξη στις εθνικές αρχές για τη βελτίωση των συστημάτων ελέγχων τους.

Φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την επικαιροποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων συνεχίστηκαν. Δημοσιεύσαμε τους επικαιροποιημένους εναρμονισμένους δείκτες [19] για την περίοδο 2011-2019. Οι δείκτες δείχνουν τη συνεχή πρόοδο που σημειώνεται. Οι συστηματικές επιθεωρήσεις μας και οι σειρές μαθημάτων κατάρτισης που παρέχουμε επικεντρώθηκαν στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων και στην ολοκληρωμένη φυτοπροστασία.

Βιολογική παραγωγή και επισήμανση των βιολογικών προϊόντων

Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, οι ιδιωτικοί φορείς ελέγχου πιστοποιούν τη βιολογική παραγωγή και τη χρήση και την επισήμανση των προϊόντων αυτών. Η εποπτεία των εν λόγω φορέων ελέγχου από τις αρμόδιες αρχές χρήζει περαιτέρω βελτίωσης.

Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα

Συνολικά, η οργάνωση και η εφαρμογή των επίσημων ελέγχων είναι αποτελεσματικές. Η αποτελεσματικότητά τους είναι υψηλότερη στα στάδια παραγωγής και μεταποίησης απ' ό,τι στον κατάντη τομέα (επιχειρήσεις χονδρικής και λιανικής).

Ωστόσο, οι επίσημοι έλεγχοι δεν επαληθεύουν πάντοτε αν τα εν λόγω προϊόντα συμμορφώνονται με όλους τους κανόνες των προδιαγραφών προϊόντος.

[19] Οι εναρμονισμένοι δείκτες κινδύνου (Harmonised risk indicators) χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των τάσεων όσον αφορά τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

Επιπλέον, οι έλεγχοι της αγοράς που διενεργούνται για τη χρήση καταχωρισμένων ονομασιών των εν λόγω προϊόντων δεν είναι συστηματικοί ούτε διενεργούνται βάσει κίνδυνων. Βασίζονται κυρίως σε καταγγελίες ή εξωτερικές πληροφορίες.

Δόλιες πρακτικές και πρακτικές εξαπάτησης

Με βάση τα αποτελέσματα διερευνητικών μελετών και συναντήσεων με τις εθνικές αρχές, η Επιτροπή καταρτίζει επί του παρόντος έγγραφο καθοδήγησης προκειμένου να συνδράμει τις εθνικές αρχές κατά τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων τους για τον εντοπισμό δόλιων και παραπλανητικών πρακτικών στην αγροδιατροφική αλυσίδα.

Τα συντονισμένα προγράμματα που στοχεύουν στα παραποιημένα και μη τυποποιημένα τρόφιμα, καθώς και στην απάτη και τη νοθεία στον τομέα των τροφίμων, παραμένουν σε ισχύ.

Είσοδος ζώων και αγαθών στην ΕΕ

Τα αποτελέσματα των συστηματικών επιθεωρήσεων δείχνουν ότι, με μία εξαίρεση, οι χώρες της ΕΕ συνέχισαν να βελτιώνουν τα συστήματά τους και τη διενέργεια των ελέγχων.

Κατάλοιπα κτηνιατρικών φαρμάκων και περιβαλλοντικοί ρύποι στα ζώα και στα προϊόντα ζωικής προέλευσης

Από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των σχεδίων παρακολούθησης καταλοίπων και των πέντε συστηματικών επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν προκύπτει ότι οι χώρες της ΕΕ είναι συμμορφούμενες.

2.4

Συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων των συστηματικών επιθεωρήσεων

2. 4.1
Συστηματικές επιθεωρήσεις γενικής παρακολούθησης

Βάσει του τριετούς κύκλου μας, το 2021 διενεργήσαμε οκτώ συστηματικές επιθεωρήσεις γενικής παρακολούθησης.

Πίνακας 6: Συστηματικές επιθεωρήσεις γενικής παρακολούθησης το 2021

Συστηματικές επιθεωρήσεις γενικής παρακολούθησης:	

Η συστηματική επισκόπηση των μέτρων που έλαβαν τα κράτη μέλη για να ανταποκριθούν στις συστάσεις των συστηματικών επιθεωρήσεων εξακολούθησε να είναι αποτελεσματική όσον αφορά την αντιμετώπιση της πλειονότητας των ζητημάτων που εντοπίστηκαν. Τα αποτελέσματα των συστηματικών επιθεωρήσεων γενικής παρακολούθησης έχουν δημοσιευθεί στα σχετικά προφίλ των χωρών.

Στο τέλος Δεκεμβρίου του 2021 οι εθνικές αρχές είχαν λάβει διορθωτικά μέτρα ή είχαν εκφράσει ικανοποιητικές δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση της πλειονότητας των ελλείψεων που είχαν εντοπιστεί εντός αποδεκτών προθεσμιών. Βάσει τριετούς κυλιόμενου δείκτη, έχουν εκφραστεί δεσμεύσεις για διορθωτικά μέτρα για το 90 % των συστάσεων που προέκυψαν από συστηματικές επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν κατά την τριετία 2017-2019. Όλες οι ανοικτές συστάσεις εξακολουθούν να παρακολουθούνται μέσω συστηματικών επιθεωρήσεων γενικής παρακολούθησης.

2.4.2
Επιβολή



Το 2021 η Επιτροπή απέστειλε πρόσθετη αιτιολογημένη γνώμη στην Τσεχία σχετικά με την υποχρέωσή της να υποβάλλει συστηματικά στοιχεία σχετικά με την άφιξη ορισμένων τροφίμων που προέρχονται από άλλη χώρα της ΕΕ, όταν τα εν λόγω τρόφιμα εισέρχονται για πρώτη φορά στην Τσεχία [20].



Το 2021 η Επιτροπή δεν παρέπεμψε καμία υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς που υπάχθηκαν στους επίσημους ελέγχους που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση.

[20] Απεστάλη προειδοποιητική επιστολή τον Ιανουάριο του 2019 και αιτιολογημένη γνώμη τον Ιούλιο του 2019. Δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 κατήργησε και αντικατέστησε την προηγουμένως ισχύουσα νομοθεσία για τους επίσημους ελέγχους, και προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τις διατάξεις τις οποίες η Επιτροπή έκρινε ότι είχε παραβιάσει η Τσεχία, απεστάλη συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή τον Ιούλιο του 2020 και συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη τον Σεπτέμβριο του 2021.

Συμπεράσματα

Οι ετήσιες εκθέσεις των χωρών της ΕΕ σχετικά με τους επίσημους ελέγχους καταδεικνύουν ότι το 2021 οι εθνικές αρχές εξακολούθησαν να εκπληρώνουν τον ρόλο τους όσον αφορά την παρακολούθηση και την επαλήθευση ότι οι επιχειρήσεις σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις της ΕΕ και λαμβάνουν μέτρα επιβολής σε αντίθετη περίπτωση.

Οι εθνικές αρχές δεν έχουν ολοκληρώσει ακόμη την προσαρμογή των εσωτερικών τους συστημάτων δεδομένων, ώστε να είναι δυνατή η υποβολή πλήρων και συνεπών δεδομένων στον απαιτούμενο μορφότυπο. Μετά την καθοδήγηση της Επιτροπής για τη συμπλήρωση της ετήσιας έκθεσης, θα πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω η συγκρισιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών για το 2022 και τα επόμενα έτη.

Βελτιώσεις στις ετήσιες εκθέσεις θα μπορούσαν επίσης να επέλθουν εάν οι εθνικές αρχές διαθέτουν επαρκή δεδομένα ώστε να περιλαμβάνουν δηλώσεις σχετικά με το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης, τη συνολική αποτελεσματικότητα των συστημάτων επίσημων ελέγχων και την καταλληλότητά τους για την επίτευξη των στόχων του κανονισμού για τους επίσημους ελέγχους [21].

Όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους για την καλή μεταχείριση των ζώων, οι μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις πρέπει να παρέχουν καλύτερη ανάλυση των κύριων περιστατικών μη συμμόρφωσης και των εθνικών σχεδίων δράσης για την πρόληψη τυχόν επανάληψης τέτοιων περιστατικών μη συμμόρφωσης.

Τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων που διενεργούνται από τις χώρες της ΕΕ, καθώς και των ελέγχων των εθνικών αρχών που διενεργούνται από την Επιτροπή, δείχνουν ότι εφαρμόζονται τα αναγκαία συστήματα ελέγχου και ότι, συνολικά, παρέχουν επίπεδα συμμόρφωσης τα οποία συνάδουν τόσο με τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών όσο και με τη λειτουργία μιας υγιούς εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Ωστόσο, κατά τους ελέγχους της Επιτροπής εντοπίστηκαν αδυναμίες σε ορισμένα συστήματα ελέγχων και επισημάνθηκαν περαιτέρω περιθώρια βελτίωσης.

Από τη συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων συστηματικών επιθεωρήσεων από την Επιτροπή προκύπτει ότι, εν γένει, οι εθνικές αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των εντοπιζόμενων ελλείψεων.

[21] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625.

Σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, η Επιτροπή συνεχίζει να τις στηρίζει ώστε να βελτιώνουν συνεχώς τα συστήματα επίσημων ελέγχων τους μέσω των δικτύων εθνικών εμπειρογνωμόνων και της πρωτοβουλίας «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα».

Κατά τη διάρκεια του 2021, οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν λόγω της πανδημίας COVID-19 εξακολούθησαν να αποτελούν πρόκληση για τις εθνικές αρχές και την Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή των σχεδίων ελέγχων τους. Τα επίπεδα στελέχωσης και οι περιορισμένοι πόροι αναφέρθηκαν επίσης ως λόγοι για τους οποίους οι εθνικές αρχές δεν είχαν εφαρμόσει πλήρως τα προβλεπόμενα προγράμματά τους.